Zbornik sudske prakse

RJEŠENJE SUDA (sedmo vijeće)

14. ožujka 2024.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Članak 99. Poslovnika Suda – Odgovor koji se može jasno izvesti iz sudske prakse – Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Pravo koje se primjenjuje na ugovorne obveze – Uredba (EZ) br. 593/2008 – Članak 6. – Potrošač koji zahtijeva isplatu novčanog iznosa koji je navodno osvojio u internetskom kasinu – Nepostojanje izbora mjerodavnog prava – Primjena prava koje se smatra povoljnijim na štetu prava države u kojoj potrošač ima uobičajeno boravište”

U predmetu C-429/22,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Oberlandesgericht Wien (Visoki zemaljski sud u Beču, Austrija), odlukom od 22. lipnja 2022., koju je Sud zaprimio 28. lipnja 2022., u postupku

**VK**

protiv

**N1 Interactive ltd.,**

SUD (sedmo vijeće),

u sastavu: F. Biltgen (izvjestitelj), predsjednik vijeća, N. Wahl i J. Passer, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Szpunar,

tajnik: A. Calot Escobar,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči obrazloženim rješenjem, u skladu s člankom 99. Poslovnika Suda,

donosi sljedeće

* Jezik postupka: njemački

## Rješenje

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 6. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze (Rim I) (SL 2008., L 177, str. 6.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 6., str. 109. te ispravci SL 2015., L 66, str. 22. i SL 2019., L 149, str. 85.; u daljnjem tekstu: Uredba Rim I), u vezi s njezinim člankom 4.

2 Taj je zahtjev podnesen u okviru spora između osobe VK, s boravištem u Austriji, i društva N1 Interactive ltd., sa sjedištem u Malti, u pogledu prava mjerodavnog za ugovor sklopljen između tih strana.

### Pravni okvir

#### *Pravo Unije*

3 Uvodna izjava 23. Uredbe Rim I glasi kako slijedi:

„U pogledu ugovora sklopljenih s ugovornim strankama koje se smatraju slabijima, te je ugovorne stranke potrebno zaštititi pravilima o sukobu zakona koja su povoljnija za njih od općih pravila.”

4 U članku 4. te uredbe, naslovljenom „Mjerodavno pravo u slučaju kad ga ugovorne stranke nisu odabrale”, navodi se:

„1. U mjeri u kojoj pravo koje je mjerodavno za ugovor nije odabrano u skladu s člankom 3., te ne dovodeći u pitanje članke od 5. do 8., pravo kojem podliježe ugovor utvrđuje se kako slijedi:

(a) ugovor o prodaji robe podliježe pravu države u kojoj prodavatelj ima uobičajeno boravište;

(b) ugovor o pružanju usluga podliježe pravu države u kojoj pružatelj usluga ima uobičajeno boravište;

[…]

(g) ugovor o prodaji robe putem dražbe podliježe pravu države u kojoj se odvija dražba, ako je to mjesto moguće utvrditi;

[…]

2. Kad ugovor nije obuhvaćen stavkom 1. odnosno kad su dijelovi ugovora obuhvaćeni s više točaka od (a) do (h) stavka 1., ugovor podliježe pravu države u kojoj ugovorna strana koja na karakterističan način mora ispuniti ugovor ima uobičajeno boravište.

3. Kad je jasno iz svih okolnosti slučaja da je ugovor očigledno u užoj vezi s državom koja nije država navedena u stavcima 1. i 2., mjerodavno je pravo te druge države.

4. Kad je mjerodavno pravo nemoguće utvrditi na temelju stavaka 1. i 2., ugovor podliježe pravu države s kojom je u najužoj vezi.”

5 Člankom 6. navedene uredbe, naslovljenim „Potrošački ugovori”, određuje se:

„1. Ne dovodeći u pitanje članke 5. i 7., ugovor koji sklopi fizička osoba u svrhu za koju se smatra da je izvan njegove struke ili profesije (potrošač) s drugom osobom koja djeluje u svojoj struci ili profesiji (poduzetnik) podliježe pravu države u kojoj potrošač ima uobičajeno boravište, pod uvjetom da poduzetnik:

(a) provodi svoje komercijalne ili stručne djelatnosti u državi u kojoj potrošač ima uobičajeno boravište, ili

(b) bilo kojim sredstvima usmjerava takve aktivnosti na tu državu ili na više država, uključujući tu državu,

te da je ugovor obuhvaćen opsegom tih aktivnosti.

2. Bez obzira na stavak 1., ugovorne stranke mogu odabrati mjerodavno pravo za ugovor koji ispunjava zahtjeve stavka 1. u skladu s člankom 3. Međutim, takav izbor ne može za posljedicu imati lišavanje potrošača zaštite koja mu je osigurana odredbama od kojih se ne može odstupiti sporazumom, na temelju prava koje bi bilo mjerodavno na temelju stavka 1. u slučaju da mjerodavno pravo nije izabrano.

3. Ako zahtjevi iz točaka (a) ili (b) nisu ispunjeni, mjerodavno pravo za ugovor između potrošača i poduzetnika utvrđuje se u skladu s člancima 3. i 4.

[…]”

6 Člankom 9. te uredbe, naslovljenim „[Pravila neposredne primjene]”, predviđa se:

„1. [Pravila neposredne primjene] su odredbe čije se poštovanje smatra ključnim u državi za zaštitu njezinih javnih interesa, poput političkog, socijalnog ili gospodarskog ustroja, u mjeri u kojoj ih je moguće primijeniti na bilo koju situaciju koju obuhvaćaju, bez obzira na pravo koje je inače mjerodavno za ugovor na temelju ove Uredbe.

2. Ničime se u ovoj Uredbi ne ograničava primjena [pravila neposredne primjene] prava države pred čijim se sudom vodi postupak.

3. Moguće je priznati učinak [pravila neposredne primjene] prava države u kojoj obveze koje proizlaze iz ugovora moraju biti ili su izvršene, u mjeri u kojoj t[a] [pravila neposredne primjene] provedbu ugovora čine nezakonitom. Pri odlučivanju o učinku tih [pravila] mora se u obzir uzeti njihova priroda i svrha te posljedice njihove primjene odnosno neprimjene.”

### *Austrijsko pravo*

7 Člankom 1271. Allgemeines bürgerliches Gesetzbucha (Opći građanski zakonik), u verziji koja se primjenjuje na glavni postupak (u daljnjem tekstu: AGBG), određuje se da su klađenje u dobroj vjeri i drugi oblici odobrenog klađenja obvezujući jer utvrđeni iznos nije samo obećan, nego je doista isplaćen ili položen. Isplata iznosa ne može se zahtijevati u okviru sudskog postupka.

## Glavni postupak i prethodno pitanje

8 Društvo N1 Interactive upravlja internetskim kasinom u Malti i pruža usluge, među ostalim, u Austriji preko početne stranice svoje internetske stranice.

9 Osoba VK, koja tvrdi da je tijekom 2020. u tom internetskom kasinu ostvarila dobitak od igara u ukupnom iznosu od 106 000 eura, podnijela je Handelsgerichtu Wien (Trgovački sud u Beču, Austrija) tužbu kojom je zahtijevala da joj društvo N1 Interactive isplati taj iznos, uvećan za zatezne kamate.

10 Tuženik iz glavnog postupka osporava osnovanost te tužbe i ističe da je osoba VK povrijedila opće uvjete prodaje time što je trećoj osobi dopustila da pristupi njezinu korisničkom računu.

11 Iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku proizlazi da stranke glavnog postupka nisu odredile pravo mjerodavno za njihov ugovor.

12 Nakon što je utvrdio da osoba VK ima status potrošača, Handelsgericht Wien (Trgovački sud u Beču) odbio je navedenu tužbu presudom od 8. studenoga 2021. Budući da stranke glavnog postupka nisu odredile pravo mjerodavno za njihov ugovor, taj sud smatra da je glavni postupak obuhvaćen člankom 6. stavkom 1. točkom (a) Uredbe Rim I, kojim se utvrđuje da je mjerodavno pravo države u kojoj potrošač ima uobičajeno boravište, odnosno, u ovom slučaju, austrijsko pravo.

13 Međutim, u skladu s austrijskim pravom, a osobito člankom 1271. AGBG-a, nije dopušteno pokrenuti sudski postupak u svrhu isplate dobitka ostvarenog od igre na sreću. Handelsgericht Wien (Trgovački sud u Beču) smatra da predmetna nacionalna odredba čak ima obilježje pravila neposredne primjene u smislu članka 9. Uredbe Rim I.

14 Osoba VK podnijela je žalbu protiv navedene presude Oberlandesgerichtu Wien (Visoki zemaljski sud u Beču, Austrija), odnosno sudu koji je uputio zahtjev, koji se slaže s utvrđenjima prvostupanjskog suda o statusu potrošača osobe VK i primjeni članka 6. stavka 1. Uredbe Rim I, ali iznosi dvojbe u pogledu kvalifikacije članka 1271. AGBG-a kao pravila neposredne primjene. Osim toga, Oberlandesgericht Wien (Visoki zemaljski sud u Beču) naglašava da bi se, s obzirom na to da se u malteškom pravu ne predviđa odredba istovjetna tom članku, tužitelj iz glavnog postupka nalazio u manje nepovoljnom položaju kad bi se na njega primjenjivalo to pravo. Međutim, da tužitelj iz glavnog postupka nije potrošač, malteško pravo primjenjivalo bi se na temelju članka 4. Uredbe Rim I, čak i ako stranke glavnog postupka nisu odredile mjerodavno pravo.

15 Osim toga, u slučaju da su strane potrošačkog ugovora odabrale mjerodavno pravo, ono bi se u skladu člankom 6. stavkom 2. Uredbe Rim I primjenjivalo samo pod uvjetom da se njime potrošača ne lišava zaštite koja mu je osigurana odredbama prava države u kojoj ima boravište od kojih se ne može odstupiti.

16 Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, činjenica da ugovorne strane nisu odredile pravo mjerodavno za taj ugovor stoga isključuje, u skladu s člankom 6. Uredbe Rim I, analizu koja se odnosi na utvrđivanje najpovoljnijeg mjerodavnog prava.

17 U tim je okolnostima Oberlandesgericht Wien (Visoki zemaljski sud u Beču) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Treba li članak 6. stavak 1. Uredbe [Rim I] tumačiti na način da se pravo države u kojoj potrošač ima uobičajeno boravište ne primjenjuje ako je za tužitelja povoljnije pravo mjerodavno na temelju članka 4. Uredbe Rim I, čiju primjenu tužitelj zahtijeva i koje bi se primjenjivalo kada tužitelj ne bi imao status potrošača?”

## Postupak pred Sudom

18 Odlukom predsjednika Suda od 9. kolovoza 2022., postupak u ovom predmetu prekinut je do donošenja presude od 14. rujna 2023., Club La Costa i dr. (C-821/21, EU:C:2023:672).

19 Dopisom od 18. rujna 2023. tajništvo Suda dostavilo je tu presudu sudu koji je uputio zahtjev i pozvalo ga da se izjasni ostaje li s obzirom na tu presudu pri svojem zahtjevu za prethodnu odluku.

20 Dopisom od 11. listopada 2023. taj je sud obavijestio Sud da želi ostati pri svojem zahtjevu za prethodnu odluku.

21 Odlukom predsjednika Suda od 18. listopada 2023. odlučeno je da se zahtjev za prethodnu odluku neće dostaviti strankama.

## O prethodnom pitanju

22 Na temelju članka 99. Poslovnika Suda, kad se odgovor na pitanje postavljeno u prethodnom postupku može jasno izvesti iz sudske prakse, ili kad odgovor ne ostavlja mjesta nikakvoj razumnoj sumnji, Sud može, u svakom trenutku, na prijedlog suca izvjestitelja te nakon što sasluša nezavisnog odvjetnika, odlučiti obrazloženim rješenjem.

23 U ovom predmetu valja primijeniti tu odredbu.

24 Sud koji je uputio zahtjev prethodnim pitanjem u biti želi znati treba li članak 6. stavak 1. Uredbe Rim I tumačiti na način da, kada potrošački ugovor ispunjava uvjete navedene u toj odredbi i ako ne postoji valjan izbor prava mjerodavnog za taj ugovor, to pravo treba odrediti u skladu s navedenom odredbom, i to bez obzira na okolnost da pravo koje se na isti ugovor primjenjuje u skladu s člankom 4. te uredbe može biti povoljnije za potrošača.

25 Međutim, Sud je već odgovorio na slično pitanje u presudi od 14. rujna 2023., Club La Costa i dr. (C-821/21, EU:C:2023:672).

26 Naime, Sud je prije svega podsjetio na to da se člankom 6. stavkom 1. Uredbe Rim I određuje da je za ugovor koji potrošač sklopi s poduzetnikom mjerodavno pravo države u kojoj potrošač ima uobičajeno boravište, pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti navedeni u toj odredbi, odnosno da poduzetnik provodi svoje komercijalne ili stručne djelatnosti u državi u kojoj potrošač ima uobičajeno boravište ili da bilo kojim sredstvima usmjerava takve aktivnosti na tu državu ili na više država, uključujući tu državu, te da je ugovor obuhvaćen opsegom tih aktivnosti (vidjeti u tom smislu presudu od 14. rujna 2023., Club La Costa i dr., C-821/21, EU:C:2023:672, t. 81.).

27 Osim toga, člankom 6. stavkom 2. Uredbe Rim I izričito se predviđa da stranke mogu, u skladu s člankom 3. te uredbe, odabrati pravo mjerodavno za takav ugovor, pod uvjetom da takav izbor ne može za posljedicu imati lišavanje potrošača zaštite koja mu je osigurana odredbama od kojih se ne može odstupiti sporazumom na temelju prava koje bi, da nije izabrano, bilo mjerodavno u skladu s člankom 6. stavkom 1. navedene uredbe (presuda od 14. rujna 2023., Club La Costa i dr., C-821/21, EU:C:2023:672, t. 82.).

28 Naposljetku, člankom 6. stavkom 3. te uredbe precizira se da se, samo u slučaju da ugovor o kojem je riječ ne ispunjava uvjete iz članka 6. stavka 1. točaka (a) ili (b) Uredbe Rim I, pravo mjerodavno za taj ugovor određuje u skladu s člancima 3. i 4. navedene uredbe (presuda od 14. rujna 2023., Club La Costa i dr., C-821/21, EU:C:2023:672, t. 83.).

29 Sud je iz toga zaključio da, kada potrošački ugovor ispunjava te uvjete i ako izbor stranaka u pogledu prava mjerodavnog za taj ugovor nije valjan, to pravo treba odrediti u skladu s člankom 6. stavkom 1. Uredbe Rim I (presuda od 14. rujna 2023., Club La Costa i dr., C-821/21, EU:C:2023:672, t. 84.).

30 Sud je istaknuo da se, s obzirom na činjenicu da članak 6. Uredbe Rim I nema samo posebnu nego i taksativnu prirodu, tako da se kolizijska pravila predviđena u tom članku mogu izmijeniti ili dopuniti drugim kolizijskim pravilima navedenima u toj uredbi samo ako se u nekoj posebnoj odredbi navedenog članka izričito upućuje na njih, ne može prihvatiti nijedno drugo pravo, iako bi to drugo pravo, kada bi bilo određeno osobito na temelju poveznica predviđenih u članku 4. te uredbe, bilo povoljnije za potrošača (vidjeti u tom smislu presudu od 14. rujna 2023., Club La Costa i dr., C-821/21, EU:C:2023:672, t. 78. i 85.).

31 Suprotno tumačenje, na temelju kojeg bi za određivanje prava mjerodavnog za potrošački ugovor bilo moguće odstupiti od kolizijskih pravila predviđenih Uredbom Rim I, zbog toga što bi drugo pravo bilo povoljnije za potrošača, nužno bi znatno ugrozilo opći zahtjev predvidljivosti mjerodavnog prava, a time i načelo pravne sigurnosti u ugovornim odnosima koji uključuju potrošače (presuda od 14. rujna 2023., Club La Costa i dr., C-821/21, EU:C:2023:672, t. 86. i navedena sudska praksa).

32 Naime, zakonodavac Unije je, time što je kao mjerodavno odredio pravo države u kojoj potrošač ima uobičajeno boravište, smatrao da to pravo pruža odgovarajuću zaštitu potrošaču a da to određivanje ipak ne mora nužno u svim slučajevima dovesti do primjene prava koje je najpovoljnije za potrošača (presuda od 14. rujna 2023., Club La Costa i dr., C-821/21, EU:C:2023:672, t. 87. i navedena sudska praksa).

33 S obzirom na prethodno navedeno, na postavljeno pitanje valja odgovoriti da članak 6. stavak 1. Uredbe Rim I treba tumačiti na način da, kada potrošački ugovor ispunjava uvjete navedene u toj odredbi i ako ne postoji valjan izbor prava mjerodavnog za taj ugovor, to pravo treba odrediti u skladu s navedenom odredbom, i to bez obzira na okolnost da pravo koje se na isti ugovor primjenjuje u skladu s člankom 4. te uredbe može biti povoljnije za potrošača.

## Troškovi

34 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog, Sud (sedmo vijeće) odlučuje:

**Članak 6. stavak 1. Uredbe (EZ) br. 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze (Rim I)**

**treba tumačiti na način da:**

**kada potrošački ugovor ispunjava uvjete navedene u toj odredbi i ako ne postoji valjan izbor prava mjerodavnog za taj ugovor, to pravo treba odrediti u skladu s navedenom odredbom, i to bez obzira na okolnost da pravo koje se na isti ugovor primjenjuje u skladu s člankom 4. te uredbe može biti povoljnije za potrošača.**

Potpisi